

PLB PRADŽIA

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė pradėjo kurtis „iš apačios“: pirmiausia kūrėsi kraštų Lietuvių Bendruomenės (toliau – LB), o paskiausiai susidarė PLB. Jos organizacinę pabaigą ženklino 1958 metų Seimas.

Vienur lietuviška veikla reikėsi Lietuvių Bendruomenės vardu, kitur ji įgavo kitokią pavadinimą (Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga, Argentinos Lietuvių Organizaciją ir Spaudos Taryba ir kiti). Tačiau visų jų uždaviniai ir tikslai buvo beveik vienodi.

Geografiškai žvelgiant į įvairių kraštų lietuviškas bendruomenes pastebima, jog pirmosios jų susibūrė Vakarų Europoje. Pirmoji Lietuvių Bendruomenė buvo Vokietijoje, kur 1946 m. kovo 4 d. susikūrė Lietuvių Tremtinių Bendruomenė. 1950 m. ji persitvarkė į Vokietijos Lietuvių Bendruomenę, iš esmės pakeisdama tik pavadinimą, nes ir tikslai, ir uždaviniai, ir struktūra liko tokia pati. Panašiai buvo ir Švedijos LB. Ji 1950 m. iš 1946 m. įkurtos Lietuvių Sąjungos persiorganizavo į Lietuvių Bendruomenę. Viena anksčiausiai Vakarų Europoje veikiančių Bendruomenių – Belgijos LB (nuo 1947 m.), vėliau susiorganizavo Didžiosios Britanijos lietuviai (1951 metais). Lietuviams apsigyvenus ir kituose žemynuose, ten taip pat susikūrė LB. Jau 1949 m. įsikūrė Naujosios Zelandijos LB, kiek vėliau – JAV, Kanados, Australijos, Venesuelos, Kolumbijos, Argentinos ir kitų kraštų LB.

Per beveik kaip 40 PLB veiklos metų jo narių skaičius išaugo beveik dvigubai. Pirmajame PLB Seime (1958 m.) buvo atstovaujama 19 kraštų lietuviams. PLB šeima ypač išsiplėtė XX a. paskutiniame dešimtmetyje, kai subyrėjus SSRS anksčiau pavergtuose kraštuose viena po kitos susikūrė LB. 2003 metais PLB vienijo 35 kraštų LB. Kiek anksčiau „sujudo“ geografiškai arčiau Lietuvos esančių Lenkijos, Latvijos, Estijos, Karaliaučiaus, Baltarusijos lietuviai, nors juos „vijosi“ ir Ukrainos, Moldavijos, Gruzijos lietuviai.

Antra vertus, atkūrus Lietuvos valstybę suaktyvėjo lietuvių emigracija į Vakarus. Šis besitęsiantis procesas lėmė, jog kai kuriuose Vakarų Europos kraštuose susikūrė Lietuvių Bendruomenės (pvz. Norvegijoje, Graikijoje), o kitur jos tarsi atsigavo (pvz. Danijoje, Olandijoje ir kitur).

Be abejo, pati didžiausia ir pajėgiausia PLB šeimos narė – JAV LB. Mažesnės, bet aktyvios buvo ir Kanados, Australijos, Vokietijos, Didžiosios Britanijos. Nedaug narių turinti Šveicarijos LB pasižymėjo politinėje srityje, o Švedijos – mokslinėje. Iš Pietų Amerikoje veikiančių LB didesnės ir aktyvesnės buvo Argentinos ir Brazilijos LB.

Bene mažiausios PLB narės buvo Austrijos, Belgijos, Olandijos, Naujosios Zelandijos, Kolumbijos LB. Tačiau ir jos pagal galimybes darbuosė lietuviybės baruose.

Filosofas Juozas Girnius savo darbuose PLB prasmę nusakė taip: „LB prasmė yra ne būti platesne organizacija, o sutelkti kovai už tautinę gyvybę. Ne formalus „visuotinumasis“ yra LB esminė idėja, o kovojančioji lietuviybė. LB idėjinis pagrindas yra valia likti lietuvių tautoje ne tik patiems, bet ir jaunąją kartą išauklėti savo tautai. LB įkurta kovai su nutautinimu“ („Raštai“, t.3).

PLB tikslus taikliai nusakė M. Krupavičius. Knygelėje „Pasaulio Lietuvių Bendruomenės keliu“ jis nurodė, jog „PLB turi du tikslus – pagrindinį ir atsitiktinį. Pagrindinis – išlaikyti lietuviuose lietuviybę, atsitiktinis tikslas – atkovoti Lietuvai laisvę“. Šių tikslų buvo siekiama per visą PLB veiklą. Jie abu buvo svarbūs. Pagrindinis tikslas – lietuviybės išlaikymas iki šiol išliko toks pat aktualus ir nepakitęs. Jo siekiama per įvairių kraštų Lietuvių Bendruomenes, draugijas, lietuviškas mokyklas, spaudą, saviveiklos

ansamblius ir kitus Lietuvių Chartoje nurodytus būdus. Tačiau laikmečio realijos reikalauja ieškoti ir naujų priemonių šiam tikslui siekti.

PLB visą laiką siekė, jog kiekvienas lietuvis išliktų lietuviu, kurtų tautišką šeimą, gerbtų gimtąją kalbą, brangintų tautos praeitį, remtų tautines mokyklas, spausdintą lietuvišką žodį, steigtų tautines organizacijas, išlaikytų tautinę vienybę ir solidarumą.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, politinis tikslas – kovoti dėl jos laisvės – pakito į kitą – pagalbą Lietuvai. Kaip numatyta PLB Konstitucijoje, kurioje sakoma „(...) remiama Nepriklausoma Lietuvos valstybė ir jos demokratiškai išrinktos vadovybės“, PLB daugiau kaip 10 metų sėkmingai talkina stiprinant Lietuvą, jos institucijas, teikdama paramą tautiečiams Tėvynėje. Ir atvirksčiai, Lietuva vis ryžtingiau įsijungia į lietuvių plačiojo lietuvių diasporoje palaikymo procesą.

Šaltinis: „Pasaulio Lietuvių Bendruomenė 1949–2003“. 2004. Vilnius: Artlora. Sudarytoja ir mokslinė redaktorė Vitalija Stravinskienė.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAI

1958 metų rugpjūčio 28–31 dienomis Niujorke (JAV) **I Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Seimas** priėmė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Konstituciją ir išrinko Pirmąją Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybą: Jonas Matulionis (pirmininkas), Eugenijus Čuplinskas, Kazys Grigaitis, Juozas Kralikauskas, Vytautas Meilus, dr. Juozas Sungaila ir Bronius Vaškelis.

II PLB Seimas – 1963 m. rugpjūčio 30–rugsėjo 1, Toronte, Kanadoje

III PLB Seimas – 1968 m. rugpjūčio 29–rugsėjo 2, Niujorke, JAV

IV PLB Seimas – 1973 m. rugpjūčio 30–rugsėjo 2, Vašingtone, JAV

V PLB Seimas – 1978 m. birželio 30–liepos 4, Toronte, Kanadoje

VI PLB Seimas – 1983 m. birželio 26–30, Čikagoje, JAV

VII PLB Seimas – 1988 m. birželio 28–30, Toronte, Kanadoje

VIII PLB Seimas – 1992 m. liepos 1–4, Lemonte (prie Čikagos) JAV

IX PLB Seimas – 1997 m. liepos 1–5, Vilniuje, Lietuvoje (liepos 7 – Punske, Lenkija)

X PLB Seimas – 2000 m. rugpjūčio 16–20, Vilniuje, Lietuvoje

XI PLB Seimas – 2003 m. liepos 7–11, Vilniuje, Lietuvoje

XII PLB Seimas - 2006 m. rugpjūčio 6–9, Vilniuje, Lietuvoje

XIII PLB Seimas - 2009 m. liepos 8–10, Vilniuje, Lietuvoje

XIV PLB Seimas - 2012 m. rugpjūčio 7–10, Vilniuje, Lietuvoje

XV PLB Seimas - 2015 m. liepos 14–17, Vilniuje, Lietuvoje

XVI PLB Seimas – 2018 m. liepos 8–11 d., Vilniuje, Lietuvoje

1932 m. vasario mėn. 7 d. Kaune buvo įsteigta Draugija Užsienio Lietuviams remti, pirmininkavo advokatas Rapolas Skipitis.

1935 m. rugpjūčio 11–17 dienomis Kaune įvyko Pirmasis Lietuvių Kongresas. Kongreso prezidiumas: K.S.Karpus, S.E.Vitaitis, L.Simutis, R.Skipitis (pirmininkas), prelatas L.M.Krusas, A.S.Trečiokas, K.Augustas ir A.Vronevskis.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PIRMININKAI

Jonas Matulionis

Gimė 1898 metų vasario 7 dieną, Žiugždų kaime, Krokialaukio valsčiuje, Alytaus apskrityje, Lietuvoje. Mirė 1980 metų sausio 24 dieną Toronte, Kanadoje. PLB valdybos pirmasis pirmininkas (1958–1961).

Dr. Juozas Sungaila

Gimė 1919 metų kovo 19 dieną, Tauragės apskrityje, Lietuvoje. Mirė 2012 metų vasario 14 dieną Kanadoje. PLB valdybos antrasis pirmininkas (1961–1963).

Juozas J. Bachunas-Bačiūnas

Gimė 1893 metų gegužės 24 dieną Jurbarkė, Lietuvoje. Mirė 1969 metų sausio 23 dieną Benton Harbor, Michigane, JAV. PLB valdybos trečiasis (1963–1969) ir ketvirtasis (1968–1969) pirmininkas.

Stasys Barzdukas

Gimė 1906 metų balandžio 23 dieną Meškučiuose, Marijampolės apskrityje, Lietuvoje. Mirė 1981 metų rugsėjo 13 dieną Klyvlende, Ohio JAV. PLB valdybos penktasis pirmininkas (1969–1973). PLB IV Seimo 1973 metų rugsėjo 2 dieną Vašingtone išrinktas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Garbės pirmininku.

Bronius Nainys

Gimė 1920 metų lapkričio 15 dieną Grikpėdžiuose, Šiaulių apskrityje, Lietuvoje. Gyveno Lemonte, Illinois, JAV. Mirė 2016 m. gruodžio 20 dieną. PLB valdybos šeštasis (1973–1978) ir dešimtas pirmininkas (1992–1997).

Vytautas Kamantas

Gimė 1930 metų kovo 25 dieną Macikų kaime, Šilutės valsčiuje ir apskrityje, Lietuvoje. Mirė 2012 metų balandžio 1 dieną Grand Rapids, Michigan, JAV. PLB valdybos septintasis (1978–1983), aštuntasis (1983–1988), vienuoliktasis (1997–2000) ir dvyliktasis pirmininkas (2000–2003).

Dr. Vytautas Bieliauskas

Gimė 1920 metų lapkričio 1 dieną, Marijampolės apskrityje, Višakio Rūdos valsčiuje, Lietuvoje. Filosofijos daktaras. Mirė 2013 metų balandžio 25 dieną. PLB valdybos devintasis pirmininkas (1988–1992).

Gabrielius Žemkalnis

Gimė 1929 metų sausio 31 dieną Kaune, Lietuvoje. Mirė 2017 metų gruodžio 10 dieną Australijoje. PLB valdybos tryliktasis pirmininkas (2003–2006).

Regina Narušienė

Gimė 1936 metų spalio 12 dieną Kaune. Mirė 2022 metų balandžio 25 dieną JAV. Advokatė-Juris Doctor. Gyveno JAV. PLB valdybos keturioliktoji pirmininkė (2006-2009), penkioliktoji pirmininkė (2009–2012).

Danguolė Navickienė

Gimė 1943 metų lapkričio 19 dieną Lazdijuose. Matematikė, kompiuterinių sistemų integracijos specialistė. Gyvena Westlake Village, California, JAV. PLB valdybos šešioliktoji pirmininkė (2012–2015).

Dalia Henke

Gimė 1973 m. spalio 28 d. Klaipėdoje. Ekonomistė. Gyvena Vokietijoje. PLB valdybos septynioliktoji ir aštuonioliktoji pirmininkė (2015–2018) ir (2018–2021).